

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

28 februari 2008

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de op 16 maart 1968
gecoördineerde wet betreffende de politie
over het wegverkeer met het oog
op de invoering van veiligheidsmaatregelen
na zware letselongevallen**

(ingediend door
de heer Jef Van den Bergh c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

28 février 2008

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi relative à la police
de la circulation routière, coordonnée
le 16 mars 1968, en vue d'instaurer
des mesures de sécurité après la survenance
d'accidents ayant occasionné des
lésions corporelles graves**

(déposée par
M. Jef Van den Bergh et consorts)

SAMENVATTING

Bij een zwaar letselongeval reageert de omgeving van het slachtoffer geschokt indien enkele weken na het ongeval blijkt dat de dader, na een korte intrekking van het rijbewijs, opnieuw ongestoord plaats kan nemen achter het stuur van de wagen.

Daarom het voorstel om aan het openbaar ministerie de mogelijkheid te geven om desgevallend de geldigheid van het rijbewijs te beperken tot voertuigen die met één of meer preventieve toestellen zijn uitgerust. De rechter kan nadien het gebruik van deze toestellen opleggen voor een langere periode.

RÉSUMÉ

Lorsqu'une personne est victime de lésions graves consécutives à un accident, son entourage réagit avec indignation s'il s'avère que l'auteur est autorisé à reprendre le volant quelques semaines plus tard, après un bref retrait de son permis de conduire.

Cette proposition de loi vise dès lors à permettre au ministère public de limiter, le cas échéant, la validité du permis de conduire à l'utilisation de véhicules équipés d'un ou de plusieurs dispositifs préventifs. Le juge pourra ensuite imposer l'utilisation de ces dispositifs pour une période plus longue.

<i>cdH</i>	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V-N-VA</i>	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>Ecolo-Groen!</i>	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
<i>FN</i>	:	<i>Front National</i>
<i>LDD</i>	:	<i>Lijst Dedecker</i>
<i>MR</i>	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
<i>Open Vld</i>	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
<i>PS</i>	:	<i>Parti Socialiste</i>
<i>sp.a - spirit</i>	:	<i>Socialistische partij anders - sociaal, progressief, internationaal, regionalistisch, integraal-democratisch, toekomstgericht.</i>
<i>VB</i>	:	<i>Vlaams Belang</i>

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 52 0000/000 : *Parlementair document van de 52^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*
QRVA : *Schriftelijke Vragen en Antwoorden*
CRIV : *Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)*
CRABV : *Beknopt Verslag (blauwe kaft)*
CRIV : *Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : *Plenum*
COM : *Commissievergadering*
MOT : *moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)*

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 52 0000/000 : *Document parlementaire de la 52ème législature, suivi du n° de base et du n° consécutif*
QRVA : *Questions et Réponses écrites*
CRIV : *Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)*
CRABV : *Compte Rendu Analytique (couverture bleue)*
CRIV : *Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : *Séance plénière*
COM : *Réunion de commission*
MOT : *Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Bij een zwaar letselongeval reageert de omgeving van het slachtoffer (of de slachtoffers) en de lokale gemeenschap geschokt op het gebeuren, a fortiori wanneer de bestuurder onvergeeflijke inbreuken heeft begaan zoals bv. dronkenschap aan het stuur of extreem overdreven snelheid. Deze reactie slaat om in verontwaardiging en woede als enkele weken later blijkt dat de dader, na een korte intrekking van het rijbewijs, reeds opnieuw ongestoord plaats kan nemen achter het stuur van de wagen. Voor de slachtoffers en hun families betekent deze realiteit een nieuwe kaakslag.

Enerzijds is deze reactie zeer begrijpelijk. Anderzijds moet een rechtssysteem zoals het onze, dat de rechten van de mens in het algemeen en deze van de verdediging in het bijzonder wil respecteren, blijven uitgaan van het principe dat een straf alleen kan uitgesproken worden door een rechter. Dat betekent niet dat de reactie van de samenleving onbelangrijk zou zijn.

Het probleem van de als dusdanig ervaren «straf-feloosheid» heeft betrekking op de periode tussen het ongeval en het vonnis van de rechtbank. En die periode kan lang duren. Het komt erop aan om de fundamentele principes van ons rechtssysteem in ere te houden en tegelijkertijd, in de mate van het mogelijke, tegemoet te komen aan het verlangen van de samenleving naar een adequate en snelle reactie.

De voortschrijdende technologieën bieden hier een interessante uitweg: het alcoholslot dat slechts toelaat om het voertuig te starten na een negatieve ademtest, de snelheidsbegrenzer en de zwarte doos die het gedrag registreert van de bestuurder gedurende de laatste dertig seconden dat het voertuig reed terwijl de gegevens die daaraan voorafgingen automatisch worden uitgewist. Deze veiligheidstechnologieën hebben wel degelijk een gunstige invloed op het gedrag van bestuurders. De ervaring met zulke apparaten in landen zoals de USA en de Scandinavische landen, evenals uitgebreide onderzoeken in opdracht van de Europese Commissie, hebben dat reeds voldoende aangetoond.

Wij stellen voor om aan het openbaar ministerie de wettelijke mogelijkheid te geven om, bij zwaar letselongeval, de geldigheid van het rijbewijs van de dader te beperken tot voertuigen die met één (of meer) van deze toestellen zijn uitgerust. Deze beperking zou dan gelden tot op de dag dat de rechter uitspraak doet over de zaak. De rechter kan vervolgens bepalen of deze

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Lorsqu'une personne est victime de lésions graves consécutives à un accident, son entourage et la communauté tout entière sont choqués par l'événement, a fortiori si le conducteur s'est rendu coupable d'infractions impardonnables (ivresse au volant, excès de vitesse importants). Cette réaction se mue en indignation et en colère lorsque l'auteur est autorisé à reprendre le volant à peine quelques semaines plus tard, après un bref retrait de permis. Il s'agit d'un nouveau camouflet infligé aux victimes et à leurs familles.

D'une part, cette réaction est parfaitement compréhensible. D'autre part, un système juridique comme le nôtre, qui souhaite respecter les droits de l'homme en général et ceux de la défense en particulier, ne peut remettre en question le principe que seul un juge peut prononcer une peine. Cela ne signifie pas que la réaction de la société est sans importance.

Le problème que constitue l'impression d'«impunité» est dû au délai qui s'écoule entre l'accident et le jugement du tribunal. Et ce délai peut être très long. Il s'agit de respecter les principes fondamentaux de notre système juridique tout en rencontrant, dans la mesure du possible, le souhait formulé par la société d'obtenir une réaction rapide et adéquate.

Les progrès technologiques offrent une solution intéressante en la matière: l'alcolock qui ne permet de démarrer le véhicule qu'après un éthylotest négatif, le limiteur de vitesse et la boîte noire qui enregistre le comportement du conducteur pendant les trente dernières secondes qui précèdent l'arrêt du véhicule, tandis que les données qui précèdent sont automatiquement effacées. Ces technologies de sécurité ont réellement un effet positif sur le comportement des conducteurs. L'expérience acquise avec de tels appareils dans des pays comme les États-Unis et les pays scandinaves ainsi que des études approfondies réalisées à la demande de la Commission européenne l'ont déjà prouvé à suffisance.

Nous proposons de donner la possibilité légale au ministère public de limiter, en cas d'accident ayant provoqué des lésions corporelles graves, la validité du permis de conduire de l'auteur aux véhicules qui sont équipés d'un (ou de plusieurs) de ces appareils. Cette limitation s'appliquerait jusqu'au jour où le juge se prononce sur cette affaire. Le juge pourra ensuite déterminer si ces

apparaten al dan niet verder gebruikt zullen worden voor een bepaalde periode (of eventueel zelfs definitief).

Uiteraard zal het college van procureurs-generaal een algemene beleidslijn moeten uittekenen m.b.t. de concrete uitvoering van zulke maatregel. Want alleen zeer ernstige overtredingen dienen in aanmerking te komen voor zulke veiligheidsmaatregel.

Wij leggen er de nadruk op dat deze maatregel geen sanctie is – die kan slechts door de rechter worden opgelegd – maar wel een veiligheidsmaatregel. Het voorstel dat wij hier doen, gaat bovendien minder ver dan de intrekking van het rijbewijs (die ook als een veiligheidsmaatregel beschouwd moet worden, althans wat de eerste vijftien dagen betreft). De intrekking van het rijbewijs is een ingreep in de mobiliteit van de dader, terwijl de tijdelijke beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot voertuigen die met een door het openbaar ministerie nader te bepalen veiligheidsapparaat zijn uitgerust de dader niet verhindert zijn noodzakelijke bestemmingen te bereiken. Alleen wordt diens automobility tijdelijk aan één of meer veiligheidsmaatregelen onderworpen.

De hier voorgestelde maatregel heeft niet alleen effect op het gedrag van de dader; hij moet ook begrepen worden als een eerste ondubbelzinnig signaal aan de samenleving dat zulk risicogedrag niet getolereerd kan worden, een signaal dat vooruitloopt op het vonnis van de rechter.

De Koning bepaalt welke apparaten in aanmerking komen in het kader van de tijdelijke beperking van de geldigheid van het rijbewijs. De principiële mogelijkheid bestaat dat er, naast de thans beschikbare technologieën, in de komende jaren nog andere toestellen worden ontworpen die hetzelfde doel kunnen dienen. Deze nieuwe apparaten zouden dan op hun beurt erkend kunnen worden zonder dat de wet opnieuw moet worden gewijzigd.

Het spreekt vanzelf dat dit voorstel niet bedoeld is als een alternatief voor de tijdelijke intrekking van het rijbewijs. De veiligheidsmaatregelen zoals voorgesteld in dit wetsvoorstel kunnen ook opgelegd worden met ingang na de beëindiging van de intrekking van het rijbewijs.

Wie zulke veiligheidsmaatregel krijgt opgelegd en hem niet naleeft wordt beschouwd als een bestuurder die een voertuig bestuurt terwijl zijn rijbewijs is ingetrokken. Daarom worden de straffen, voorzien in de artikelen 30 § 3 en 58bis, § 1 van de verkeerswet i.v.m. het rijden zonder geldig rijbewijs, ook van toepassing voor deze

appareils seront ou non encore utilisés pendant une certaine période (ou éventuellement même de manière définitive).

Bien sûr, le collège des procureurs généraux devra définir une ligne politique générale en ce qui concerne l'exécution concrète de cette mesure. En effet, seules les infractions très graves doivent être prises en considération pour prendre ce type de mesure de sécurité.

Nous soulignons que cette mesure ne constitue pas une sanction – celle-ci ne peut être infligée que par le juge – mais bien une mesure de sûreté. Notre proposition va en outre moins loin que le retrait du permis de conduire (qui doit également être considéré comme une mesure de sûreté, du moins en ce qui concerne les quinze premiers jours). Le retrait du permis de conduire constitue une ingérence dans la mobilité de l'auteur, alors que la limitation temporaire de la validité du permis de conduire aux véhicules équipés d'un dispositif de sécurité à préciser par le ministère public n'empêche pas l'auteur d'atteindre la destination requise. Son «automobilité» est seulement soumise temporairement à une ou plusieurs mesures de sûreté.

La mesure que nous proposons n'a pas seulement un effet sur le comportement de l'auteur, elle doit également être comprise comme un premier signal clair lancé à la société comme quoi un tel comportement à risque est intolérable, un signal qui anticipe la sentence du juge.

Le Roi détermine les dispositifs qui entrent en considération dans le cadre de la limitation temporaire de la validité du permis de conduire. Il est possible, en principe, qu'outre les technologies actuellement disponibles, d'autres appareils pouvant servir le même objectif soient encore conçus dans les prochaines années. Ces nouveaux appareils pourraient à leur tour être agréés, sans qu'il soit nécessaire de modifier à nouveau la loi.

Il va sans dire que la présente proposition ne constitue pas une alternative au retrait temporaire du permis de conduire. Les mesures de sûreté proposées dans la présente proposition de loi peuvent également être imposées dès que prend fin le retrait du permis de conduire.

Le conducteur auquel une telle mesure de sûreté est imposée et qui ne la respecte pas est considéré comme conduisant un véhicule, alors que son permis de conduire a été retiré. C'est la raison pour laquelle les peines prévues aux articles 30, § 3, et 58bis, § 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière en ce qui

overtreding. Het spreekt vanzelf dat zulke overtreding ook zal gelden als een verzwarend element bij de justitiële afhandeling van het letselongeval dat aan de basis lag van de veiligheidsmaatregel.

Meteen maken wij het ook mogelijk voor de rechter om, wanneer hij oordeelt over een letselongeval, de daders van dat zware letselongeval een veiligheidsmaatregel op te leggen. Het spreekt vanzelf dat een dergelijke veiligheidsmaatregel die de geldigheid van het rijbewijs beperkt, ingaat nadat de straffen (bv. gevangenisstraf en/of verval van het recht op sturen) achter de rug zijn, en enkel wanneer de rechter geen definitief verval van het recht op sturen uitspreekt.

Jef VAN DEN BERGH (CD&V – N-VA)
Jenne DE POTTER (CD&V – N-VA)
Roel DESEYN (CD&V – N-VA)
Peter LUYCKX (CD&V – N-VA)

concerne la conduite sans permis de conduire valable, sont également applicables à cette infraction. Il va de soi qu'une telle infraction constituera aussi un élément aggravant lors du traitement judiciaire de l'accident corporel à l'origine de la mesure de sûreté.

Nous permettons également d'emblée au juge, lorsqu'il statue sur un accident ayant provoqué des lésions corporelles graves, d'imposer une mesure de sûreté aux auteurs de cet accident. Il va sans dire qu'une telle mesure de sûreté qui limite la validité du permis de conduire prend cours après que les peines (par exemple, la peine d'emprisonnement et/ ou la déchéance du droit de conduire) ont été purgées et uniquement si le juge ne prononce pas la déchéance définitive du droit de conduire.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In de op 16 maart gecoördineerde wet betreffende de politie over het wegverkeer wordt een artikel 24*bis* ingevoegd, luidende:

«Art. 24*bis*.— § 1. Onverminderd artikel 55 kan het openbaar ministerie, wanneer een ongeval de dood of zware letsels tot gevolg heeft en waarbij de dader de bepalingen van deze wet of zijn uitvoeringsbesluiten ernstig heeft overtreden, de geldigheid van het rijbewijs van de dader beperken tot voertuigen die zijn uitgerust met een veiligheidsuitrusting die daartoe door de Koning is erkend volgens de door hem bepaalde normen. Deze maatregel is van kracht tot op de dag dat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan. De kosten zijn voor rekening van de dader.

§ 2. Onverminderd de artikelen 38 en 55, wanneer een ongeval de dood of zware letsels tot gevolg heeft en waarbij de dader de bepalingen van deze wet of zijn uitvoeringsbesluiten ernstig heeft overtreden, kan de rechter, voorzover hij niet veroordeelt tot een definitief verval van het recht tot sturen, de geldigheid van het rijbewijs van de dader beperken tot voertuigen die zijn uitgerust met een veiligheidsuitrusting die daartoe door de Koning is erkend volgens de door hem bepaalde normen, voor een periode van twee jaar tot vijf jaar of voorgoed. De kosten zijn voor rekening van de dader.

De rechter kan de dader verplichten tot een medische behandeling of andere ondersteunende maatregelen, en bij het einde van de opgelegde periode beslissen tot verlenging.»

Art. 3

Aan artikel 30 van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt:

«§ 5. Wordt gestraft met een gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar en met een boete van 200 tot 2000 euro of met een verval van het recht op sturen gedurende drie maanden of ten hoogste vijf jaar of voorgoed, hij die artikel 24*bis* overtreedt.»

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Un article 24*bis*, libellé comme suit, est inséré dans la loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée le 16 mars 1968:

«Art. 24*bis*. — § 1er. Sans préjudice de l'article 55, lorsqu'un accident a entraîné la mort ou des blessures graves et que l'auteur a gravement enfreint les dispositions de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution, le ministère public peut limiter la validité du permis de conduire de l'auteur aux véhicules équipés d'un dispositif de sécurité agréé à cet effet par le Roi conformément aux normes qu'il a fixées. Cette mesure s'applique jusqu'au jour où le jugement est passé en force de chose jugée. Les frais sont à charge de l'auteur.

§ 2. Sans préjudice des articles 38 et 55, lorsqu'un accident a entraîné la mort ou des blessures graves et que l'auteur a gravement enfreint les dispositions de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution, le juge, pour autant qu'il ne prononce pas la déchéance définitive du droit de conduire, peut limiter la validité du permis de conduire de l'auteur aux véhicules équipés d'un dispositif de sécurité agréé à cet effet par le Roi conformément aux normes qu'il a fixées, et ce, pour une période de deux ans à cinq ans ou à titre définitif. Les frais sont à charge de l'auteur.

Le juge peut obliger l'auteur à suivre un traitement médical ou à se soumettre à d'autres mesures de soutien, et, à la fin de la période susvisée, décider la prolongation de celle-ci.»

Art. 3

L'article 30 de la même loi est complété par un § 5, libellé comme suit:

«§ 5. Est puni d'un emprisonnement de trois mois à un an et d'une amende de 200 à 2 000 euros, ou d'une déchéance du droit de conduire d'une durée de 3 mois au moins ou cinq ans au plus ou à titre définitif, quiconque commet une infraction à l'article 24*bis*.»

Art. 4

In artikel 58*bis* van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1 worden de woorden «artikel 24*bis*,» ingevoegd tussende woorden «bedoeld in» en de woorden «artikel 30, § 1 tot 3».

2° § 3, 1e lid wordt aangevuld als volgt: «Indien tot immobilisering wordt besloten in toepassing van een overtreding van artikel 24*bis*, bedraagt de periode maximum drie maanden.».

Art. 5

Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op

5 februari 2008

Jef VAN DEN BERGH (CD&V – N-VA)
Jenne DE POTTER (CD&V – N-VA)
Roel DESEYN (CD&V – N-VA)
Peter LUYCKX (CD&V – N-VA)

Art. 4

À l'article 58*bis* de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° dans le § 1er, les mots «l'article 24*bis*,» sont insérés entre les mots «visés à» et les mots «l'article 30, §§ 1er à 3».

2° le § 3, alinéa 1er, est complété comme suit: «Si l'immobilisation a été décidée à la suite d'une infraction à l'article 24*bis*, la période d'immobilisation ne peut excéder 3 mois maximum.».

Art. 5

La présente loi entre en vigueur à la date fixée par le Roi et au plus tard le...

5 février 2008